

TÂM VÓC CỦA CÁCH MẠNG THÁNG TÁM NĂM 1945 TRONG TIẾN TRÌNH CÁCH MẠNG VIỆT NAM VÀ THẾ GIỚI

TS. NGUYỄN THỊ BÍCH THÚY
Học viện Chính trị khu vực IV

Ngày tiếp nhận: 20/7/2025   Ngày bình duyệt: 10/8/2025   Ngày duyệt đăng: 25/8/2025

● **Tóm tắt:** Cách đây tròn 80 năm, Cách mạng Tháng Tám năm 1945 diễn ra quyết liệt với tinh thần “đem sức ta mà tự giải phóng cho ta”, “dù phải đốt cháy cả dãy Trường Sơn cũng kiên quyết giành cho được độc lập!”. Mặc dù chỉ diễn ra trong nửa cuối tháng 8/1945, nhưng giá trị của cuộc cách mạng này đã ảnh hưởng sâu sắc đến tiến trình cách mạng Việt Nam và thế giới. Bài viết phân tích ý nghĩa lịch sử to lớn của Cách mạng Tháng Tám đối với công cuộc giải phóng dân tộc và xây dựng đất nước Việt Nam, đồng thời làm rõ vai trò tiên phong của cuộc cách mạng này trong phong trào giải phóng dân tộc trên thế giới.

● **Từ khóa:** Cách mạng Tháng Tám, cách mạng Việt Nam, cách mạng thế giới

1. Cách mạng Tháng Tám năm 1945 trong tiến trình lịch sử dân tộc

Năm 1858, trong bối cảnh các nước đế quốc không ngừng cạnh tranh, giành giật thuộc địa và khu vực ảnh hưởng; thực dân Pháp đã xâm lược Việt Nam, biến nước ta từ một nước phong kiến độc lập trở thành thuộc địa, “Dân ta là vong quốc nô, Tổ quốc ta bị giày xéo dưới gót sắt của kẻ thù hung ác”¹. Với truyền thống yêu nước, ngay khi Tổ quốc lâm nguy, nhiều phong trào đấu tranh theo các khuynh hướng khác nhau đã diễn ra với khát vọng chung là khôi phục nền độc lập dân tộc, bảo vệ toàn vẹn lãnh thổ, thống nhất quốc gia. Tuy nhiên, tất cả đều lần lượt thất bại, khiến biết bao xương máu đồng bào đổ xuống qua hàng thập kỷ mà sự nghiệp cứu quốc vẫn chưa thành công. Trước tình trạng bế tắc, khủng hoảng về đường lối, lực lượng lãnh đạo và phương pháp đấu tranh,

Nguyễn Tất Thành (sau này là lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc - Hồ Chí Minh) đã không ngừng tìm kiếm con đường cứu nước mới. Sau quá trình trăn trở, khảo nghiệm và chuẩn bị toàn diện về chính trị, tư tưởng, tổ chức, đạo đức, cán bộ, Nguyễn Ái Quốc thay mặt Quốc tế Cộng sản, đã chủ trì Hội nghị thống nhất các tổ chức cộng sản, thành lập Đảng Cộng sản Việt Nam vào mùa xuân năm 1930. Dưới sự lãnh đạo của Đảng, nhân dân ta đã kiên cường, bền bỉ đấu tranh, dẫn đến thắng lợi vĩ đại của Cách mạng Tháng Tám năm 1945. Chỉ trong vòng nửa tháng, cuộc tổng khởi nghĩa vũ trang của nhân dân ta đã thành công vang dội, lật đổ toàn bộ máy thống trị phát xít cùng triều đình phong kiến, thiết lập chính quyền cách mạng trên hầu khắp cả nước, tiêu biểu là cuộc đấu tranh ở Hà Nội (19/8/1945), Huế (23/8/1945) và Sài Gòn (25/8/1945).

Trong tiến trình lịch sử dân tộc, Cách mạng Tháng Tám năm 1945 là một bước nhảy vọt vĩ đại, nối tiếp truyền thống dựng nước và giữ nước của cha ông, đánh dấu kết thúc thời kỳ lịch sử đen tối mà dân tộc ta bị đọa đày cùng cực dưới ách thống trị của thực dân Pháp và phát xít Nhật. Sự kiện lịch sử này cũng đánh dấu sự chấm dứt chế độ quân chủ và thực dân đã tồn tại hơn 1000 năm trên đất nước ta, mở ra một kỷ nguyên mới trong lịch sử dân tộc: kỷ nguyên độc lập, tự do và phát triển dưới chế độ dân chủ cộng hòa². Bản *Tuyên ngôn Độc lập* - kết tinh thắng lợi của Cách mạng Tháng Tám, đã khẳng định: “Pháp chạy, Nhật hàng, vua Bảo Đại thoái vị. Dân ta đã đánh đổ các xiềng xích thực dân gần một trăm năm nay để gây dựng nên nước Việt Nam độc lập. Dân ta lại đánh đổ chế độ quân chủ mấy mươi thế kỷ mà lập nên chế độ dân chủ cộng hòa”³. Điều đặc biệt là Cách mạng Tháng Tám mang đậm tính nhân văn, thể hiện rõ từ mục tiêu của cuộc cách mạng đến phương pháp tổng khởi nghĩa giành chính quyền và trong cách đối xử nhân đạo với những người trong chính quyền thống trị. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã từng nhận xét: “Có một điều chúng ta đáng mừng là cách mạng Việt Nam đã có một ưu điểm so với cách mạng các nước Nga, Tàu, Pháp. Cách mạng ở đâu thành công cũng phải đổ máu nhiều. Có nước phải chặt đầu vua. Có nước đồng bào chia đảng phái, chém giết nhau liên tiếp trong bao nhiêu năm. Nước ta vua tự thoái vị, các đảng phái không có mấy”⁴. Đảng đã giương cao ngọn cờ cứu quốc nhân nghĩa, nhân văn để hiệu triệu toàn dân khởi nghĩa giành chính quyền. Ngọn cờ chính nghĩa sáng ngời đó đã phát động và quy tụ được sức mạnh toàn dân tộc, làm nên cuộc Cách mạng Tháng Tám ghi dấu son chói lọi trong lịch sử dân tộc.

Cách mạng Tháng Tám là thành quả của trí tuệ, bản lĩnh và tinh thần đấu tranh quyết cường, bền bỉ của dân tộc Việt Nam, là sự lựa chọn của chính nhân dân Việt Nam, lịch sử dân tộc Việt Nam trong hơn 7 thập kỷ khảo nghiệm, tìm tòi con đường cứu nước (từ khi thực dân Pháp xâm lược Việt Nam năm 1858 đến khi Đảng Cộng sản Việt Nam ra đời năm 1930). Dưới sự lãnh đạo của Đảng, đứng đầu là lãnh tụ Hồ Chí Minh, thực tiễn đã chứng minh tính đúng đắn của sự lựa chọn con đường cứu nước, giải phóng dân tộc - “con đường cách mạng vô sản”, gắn kết một cách tất yếu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội. Thắng lợi của Cách mạng Tháng Tám năm 1945 và việc thành lập Nhà nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa “là kết quả tổng hợp của các phong trào cách mạng liên tục diễn ra trong 15 năm sau ngày thành lập Đảng”⁵, từ cao trào Xô viết Nghệ Tĩnh (1930 - 1931), phong trào đấu tranh những năm 1932 - 1935, cuộc vận động dân chủ (1936 - 1939) đến phong trào giải phóng dân tộc (1939 - 1945). Khí thế cách mạng của quần chúng “như nước vỡ bờ”, giành chính quyền trên cả nước. Đây thực sự là một cuộc “đổi đời”, biến người dân Việt Nam từ thân phận nô lệ trở thành người làm chủ đất nước. Mỗi người Việt Nam đều vinh dự và tự hào là dân một nước độc lập, tự do. Cùng với giải phóng dân tộc, Cách mạng Tháng Tám đã giải phóng các giai cấp, giải phóng con người Việt Nam khỏi hiểm họa suy nhược vì đói khổ, rệu rã, thuốc phiện - hậu quả của những chính sách bóc lột, nô dịch thực dân dưới vỏ bọc “khai sáng”. Quốc hiệu Việt Nam được khôi phục, văn hóa truyền thống tốt đẹp được giành lại và phát triển⁶. Vì vậy, Cách mạng Tháng Tám là một cuộc cách mạng dân tộc, dân chủ nhân dân thành công triệt để. Để có được nền độc lập, nhân dân ta, trong đó có nhiều chiến sĩ cách mạng,

đã trải qua nhiều gian khổ, hy sinh. Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định: “Các đồng chí ta như đồng chí Trần Phú, đồng chí Ngô Gia Tự, đồng chí Lê Hồng Phong, đồng chí Nguyễn Thị Minh Khai, đồng chí Hà Huy Tập, đồng chí Nguyễn Văn Cừ, đồng chí Hoàng Văn Thụ và trăm nghìn đồng chí khác đã đặt lợi ích của Đảng, của cách mạng, của giai cấp, của dân tộc lên trên hết, lên trước hết. Các đồng chí đó đã tin tưởng sâu sắc, chắc chắn vào lực lượng vĩ đại và tương lai vẻ vang của giai cấp và của dân tộc. Các đồng chí ấy đã vui vẻ hy sinh hết thảy, hy sinh cả tính mệnh mình cho Đảng, cho giai cấp, cho dân tộc. Các đồng chí ấy đã đem xương máu mình vun tưới cho cây cách mạng, cho nên cây cách mạng đã khai hoa, kết quả tốt đẹp như ngày nay. Tất cả chúng ta phải noi theo các gương anh dũng, gương chí công vô tư ấy, mới xứng đáng là người cách mạng”⁷.

Với thắng lợi của Cách mạng Tháng Tám, Đảng ta trở thành đảng cầm quyền trong bối cảnh nước ta lúc bấy giờ tồn tại nhiều đảng phái chính trị. Đây là bước nhảy vọt về chất trong quá trình lãnh đạo của Đảng: từ một Đảng chính trị trở thành Đảng cầm quyền. Trong quá trình vận động cách mạng, sự lãnh đạo đúng đắn của Đảng là nhân tố hàng đầu quyết định thắng lợi của Cách mạng Tháng Tám. Dưới sự lãnh đạo của Đảng, mặt trận Việt Minh đã thống nhất được các lực lượng dân tộc dưới ngọn cờ cứu nước. Nhà sử học Philippe Devillers đã nhận xét: “Chương trình Việt Minh hoàn toàn thích hợp với những nguyện vọng và xu hướng chung của nhân dân Việt Nam, của bộ phận trí thức cũng như của quần chúng nhân dân. Việt Minh không kêu gọi bài ngoại. Việt Minh chỉ tuyên bố làm cho nước Việt Nam độc lập. Đó là mục đích thứ nhất của Việt Minh và mục đích cuối cùng là thiết lập ở Việt Nam một chế độ dân chủ với sự tham gia đồng đẳng của

nhân dân. Về cơ bản, đó là sự khác biệt quan trọng nhất giữa Việt Minh và các phong trào dân tộc khác ở Việt Nam”⁸. Trở thành đảng cầm quyền từ đầu năm 1945, Đảng luôn đại biểu cho lợi ích của dân tộc, của nhân dân, lãnh đạo công cuộc xây dựng đất nước và bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền quốc gia.

Thắng lợi của Cách mạng Tháng Tám một lần nữa đã chứng tỏ tinh thần yêu nước mãnh liệt, năng lực sáng tạo phi thường của dân tộc Việt Nam. Với đường lối đúng đắn của Đảng, lòng yêu nước, sức sáng tạo ấy đã được quy tụ, nhân lên, vươn tới tầm cao mới của thời đại, trở thành xung lực mạnh mẽ để dân tộc Việt Nam tiếp tục vượt qua mọi thử thách ác liệt. Nửa sau thế kỷ XX, kể từ Cách mạng Tháng Tám năm 1945, lịch sử dân tộc đã kinh qua nhiều biến cố lớn lao. Sau ngày Việt Nam tuyên bố độc lập 02/9/1945, thực dân Pháp quay trở lại xâm lược hòng áp đặt chế độ thuộc địa lên nước ta một lần nữa. Nhân dân ta tiến hành sự nghiệp kháng chiến 9 năm để bảo vệ nền độc lập. Sau đó, đế quốc Mỹ âm mưu thống trị Việt Nam bằng chủ nghĩa thực dân mới. Nhân dân ta tiếp tục chiến đấu kiên cường suốt 21 năm nhằm thống nhất đất nước. Ngọn cờ cứu nước, phương pháp cách mạng, lực lượng chính trị và lực lượng vũ trang được xây dựng trong Cách mạng Tháng Tám là nguồn lực vô cùng quý giá để Đảng và nhân dân ta vững bước kiên định mục tiêu của con đường cách mạng đã lựa chọn. Với những bài học kinh nghiệm quý báu rút ra từ Cách mạng Tháng Tám: về xác định con đường cách mạng; về phát huy cao độ sức mạnh đại đoàn kết dân tộc; về xác định đúng đắn những nhiệm vụ trọng yếu trong từng giai đoạn cách mạng; về phát huy ý chí tự lực tự cường; về chuẩn bị lực lượng mọi mặt; về nghệ thuật chớp thời cơ... hai cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp và đế quốc Mỹ đã được chúng ta kế thừa và vận

dụng hiệu quả, đem lại những thắng lợi lừng lẫy: Điện Biên Phủ năm 1954, Đại thắng mùa Xuân năm 1975. Bước sang thế kỷ XXI, tổng kết, đánh giá lại tiến trình cách mạng Việt Nam dưới sự lãnh đạo của Đảng, Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IX (2001) khẳng định: “Đối với nước ta, thế kỷ XX là thế kỷ của những biến đổi to lớn, thế kỷ đấu tranh oanh liệt giành lại độc lập, tự do, thống nhất Tổ quốc và xây dựng chủ nghĩa xã hội, thế kỷ của những chiến công và thắng lợi có ý nghĩa lịch sử và thời đại”⁹. Trong đó, thắng lợi của Cách mạng Tháng Tám là cột mốc đầu tiên. Tầm vóc vĩ đại của Cách mạng Tháng Tám không chỉ đóng khung trong một thời điểm nhất định, mà ngày càng lan tỏa sâu rộng hơn cùng với tiến trình đổi mới, phát triển của dân tộc. Dân tộc được giải phóng cũng là giải phóng những tiềm năng to lớn để đưa đất nước vươn tới những đỉnh cao mới, hướng tới mục tiêu dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh.

2. Cách mạng Tháng Tám năm 1945 ở Việt Nam trong tiến trình cách mạng thế giới

Trong nhiều thế kỷ, chủ nghĩa tư bản đã thực hiện chính sách xâm lược, biến nhiều dân tộc châu Á, châu Phi và Mỹ Latinh thành thuộc địa. Từ đó, mâu thuẫn dân tộc trở nên gay gắt và quyết liệt nhất trong lịch sử nhân loại giữa các thế lực xâm lược áp bức và các dân tộc bị áp bức. Chủ nghĩa thực dân đã thi hành chính sách cai trị trực tiếp, bóp nghẹt mọi quyền tự do, dân chủ, chà đạp quyền con người ở các dân tộc thuộc địa. Nhiều phong trào đấu tranh của các dân tộc thuộc địa liên tiếp bùng nổ; tuy vậy, các phong trào này đều bị đàn áp khốc liệt, mục tiêu đi đến đích độc lập, tự do không đạt được. Cho đến năm 1945, các dân tộc thuộc địa được chứng kiến thắng lợi của nhân dân Việt Nam đấu tranh

tự giải phóng. Đây là thắng lợi đầu tiên của một dân tộc thuộc địa dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản đã giành được chính quyền về tay nhân dân. Nhận định về tầm vóc và ý nghĩa to lớn của Cách mạng Tháng Tám năm 1945 đối với cách mạng thế giới, Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định: “Chẳng những giai cấp lao động và nhân dân Việt Nam ta có thể tự hào, mà giai cấp lao động và những dân tộc bị áp bức nơi khác cũng có thể tự hào rằng: lần này là lần đầu tiên trong lịch sử cách mạng của các dân tộc thuộc địa và nửa thuộc địa, một Đảng mới 15 tuổi đã lãnh đạo cách mạng thành công, đã nắm chính quyền toàn quốc”¹⁰. Cách mạng Tháng Tám năm 1945 ở Việt Nam là một cuộc cách mạng điển hình ở một nước thuộc địa, lập nên một trong những nhà nước độc lập, dân chủ cộng hòa đầu tiên ở Đông Nam Á. David Marr, nhà sử học người Mỹ, đã nhận định: “Mặc dầu nhỏ hơn về mặt quy mô, cuộc cách mạng của Việt Nam cần được đặt ngang hàng với các cuộc cách mạng Pháp, Nga, Trung Quốc về mặt mục đích và sự so sánh phê phán. Nó là một minh chứng hàng đầu của một sự nổi dậy cách mạng triệt để trong một khung cảnh thuộc địa”¹¹.

Hệ thống thuộc địa, nơi mà tất cả sinh lực của chủ nghĩa tư bản quốc tế đều lấy ở đó, tưởng như bền vững do sự bảo vệ của bộ máy bạo lực khổng lồ và bộ máy tuyên truyền lừa bịp, bị phá vỡ một mảng quan trọng bằng chính sức mạnh quật khởi của nhân dân. Trong xu thế phát triển của các dòng thác cách mạng trên thế giới sau khi Chiến tranh thế giới thứ hai kết thúc, thắng lợi của Cách mạng Tháng Tám càng góp phần thúc đẩy phong trào đấu tranh giải phóng dân tộc có bước phát triển nhảy vọt. Một mắt xích quan trọng trong hệ thống thuộc địa của thực dân Pháp bị phá tung, báo hiệu sự khủng hoảng

và sụp đổ của toàn bộ hệ thống thuộc địa của chủ nghĩa thực dân cũ. Đi theo con đường cách mạng vô sản, Cách mạng Tháng Tám đã tiếp nối Cách mạng Tháng Mười Nga vĩ đại và phát huy ảnh hưởng quan trọng đối với sự nghiệp đấu tranh chống chủ nghĩa thực dân. Stein Tonnesson, nhà sử học Na Uy, nhận định: “Cách mạng Việt Nam quan trọng không phải chỉ thuần túy trong bối cảnh của Việt Nam. Tuyên ngôn độc lập của Việt Nam năm 1945 nằm trong những nguồn cảm hứng chủ yếu của một đường lối đấu tranh lớn khác. Trong các cuộc cách mạng cộng sản, cách mạng của những người Việt Nam nổi lên như là một trong những cuộc có sức sống và làm đảo lộn nhiều nhất”¹².

Cách mạng Tháng Tám năm 1945 và sự ra đời của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa là thắng lợi của chủ nghĩa Mác - Lênin được vận dụng sáng tạo, phù hợp với thực tiễn Việt Nam, phù hợp quy luật phát triển của lịch sử xã hội loài người trong thời đại mới, được mở đầu bằng Cách mạng Tháng Mười Nga năm 1917. Thực tiễn thắng lợi Cách mạng Tháng Tám ở Việt Nam đã chứng minh luận điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin rằng “cách mạng là sự nghiệp của quần chúng”, quần chúng nhân dân làm nên lịch sử, là người sáng tạo ra lịch sử. Ngay từ rất sớm, Nguyễn Ái Quốc - người chiến sĩ cộng sản quốc tế, đã nhìn thấy và tin vào khả năng cách mạng của quần chúng nhân dân: “Đằng sau sự phục tùng tiêu cực, người Đông Dương giấu một cái gì đang sôi sục, đang gào thét và sẽ bùng nổ một cách ghê gớm, khi thời cơ đến”¹³. Trong Cách mạng Tháng Tám, quần chúng nhân dân đã chứng minh thực lực cách mạng. Nhân dân Việt Nam làm cách mạng thành công, nhân dân các nước thuộc địa và phụ thuộc trên thế giới cũng có thể tin tưởng vào tiềm lực cách mạng của mình.

Cách mạng Tháng Tám thành công đã góp phần bổ sung, làm phong phú thêm kho tàng lý luận cách mạng thế giới trong tiến trình đấu tranh giải phóng và phát triển. Thực tiễn đã chứng minh rằng, cách mạng giải phóng dân tộc ở các nước thuộc địa và nửa thuộc địa có thể nổ ra và giành thắng lợi trước cách mạng vô sản ở chính quốc. Cách mạng là sáng tạo, không ỷ lại, trông chờ. Thắng lợi to lớn của cuộc đấu tranh giành độc lập dân tộc ở Việt Nam đã cổ vũ mạnh mẽ phong trào đấu tranh chống thực dân của nhân dân các nước thuộc địa và phụ thuộc trên toàn thế giới, đấu tranh tự giải phóng, thoát khỏi ách thống trị của chế độ thực dân. Sự kiện trọng đại này mở ra thời kỳ mới cho phong trào đấu tranh giải phóng dân tộc trên thế giới trong thế kỷ XX, “một sự kiện quan trọng nhất trong lịch sử thế giới từ sau Cách mạng Tháng Mười Nga. Đó là một cuộc cách mạng đầu tiên thành công trong việc lật đổ chính quyền của chế độ thuộc địa”¹⁴; phá tan một mắt xích quan trọng và thúc đẩy sự tan rã của hệ thống thuộc địa, mở đầu cho quá trình sụp đổ không gì cứu vãn nổi của chủ nghĩa thực dân cũ trên phạm vi toàn thế giới. Thắng lợi của Cách mạng Tháng Tám năm 1945 đã tác động một cách trực tiếp, tạo niềm tin, cổ vũ mạnh mẽ cho nhân dân Lào nổi dậy giành chính quyền. Ngày 12/10/1945, Lào tuyên bố độc lập. Sức ảnh hưởng của Cách mạng Tháng Tám năm 1945 của Việt Nam đã thúc đẩy mạnh mẽ phong trào đấu tranh giải phóng dân tộc ở các quốc gia khu vực Đông Nam Á, buộc các cường quốc thực dân Âu, Mỹ lần lượt công nhận nền độc lập của Philippines (1946), Miến Điện (1948), Indonesia (1950), Malaysia (1957). Không dừng lại ở đó, làn sóng đấu tranh tự giải phóng đã lan rộng ra các nước ở Đông Bắc Á, Nam Á, châu Phi và

Mỹ Latinh, với nhiều cuộc cách mạng giành thắng lợi tiêu biểu như Trung Quốc (1949), Ấn Độ (1950), Libya (1952), Ai Cập (1952), Algeria (1962) và Cuba (1959) v.v. Đánh giá về tính lan tỏa của Cách mạng Tháng Tám năm 1945 ở Việt Nam đối với phong trào đấu tranh giải phóng dân tộc trên thế giới trong những năm nửa sau của thế kỷ XX, Giáo sư sử học L.Esmonson, trường Đại học Cornell (Mỹ) cho rằng: “Đó là một sự kiện lớn của thế giới. Cuộc Cách mạng Tháng Tám của Việt Nam có một ý nghĩa lịch sử rất to lớn, nó giải phóng con người, giải phóng cho một dân tộc bị áp bức. Trên bình diện quốc tế, nó còn là hình mẫu và là động lực cho nhiều nước khác đứng lên đấu tranh, đánh đuổi thực dân, giành lại chính quyền. Những quốc gia thuộc địa của Pháp, đặc biệt là các nước ở khu vực Đông Dương, châu Phi đã tiến hành công cuộc cách mạng theo đúng tiến trình cách mạng ở Việt Nam”¹⁵.

Trước đây, cách mạng tư sản Anh, Mỹ, Pháp diễn ra ở thế kỷ XVII, XVIII và cách mạng xã hội chủ nghĩa Tháng Mười Nga năm 1917 đã nâng vị trí của các dân tộc đó lên tầm cao mới trong đời sống của cộng đồng quốc tế thì sau này, Cách mạng Tháng Tám cũng xác lập và nâng cao vị trí của Việt Nam trong hàng ngũ các dân tộc tiên phong trên thế giới. Trong tiến trình đấu tranh giải phóng đất nước, dân tộc Việt Nam bằng những hoạt động thực tế của mình, không chỉ nhằm thực hiện mục tiêu giành quyền độc lập, mà còn đứng về phe Đồng minh chống chiến tranh phát xít, góp phần tích cực vào thắng lợi của nhân dân tiến bộ thế giới đánh bại chủ nghĩa phát xít. Thắng lợi của Cách mạng Tháng Tám năm 1945 đã góp phần mở rộng chế độ xã hội chủ nghĩa đến châu Á rộng lớn, tạo ra tương quan lực lượng có lợi cho chủ nghĩa xã hội và xây dựng, củng cố hệ thống xã hội

chủ nghĩa thế giới được hình thành sau Chiến tranh thế giới thứ hai. Đồng thời, sự ra đời nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa cũng góp phần gia tăng sức mạnh của lực lượng hòa bình, độc lập dân tộc và tiến bộ xã hội trong cuộc đấu tranh ngăn chặn chiến tranh, bảo vệ hòa bình, chống các thế lực phản động và xâm lược.

Lịch sử dân tộc Việt Nam tiếp tục bước sang những chặng đường mới, những giá trị của Cách mạng Tháng Tám năm 1945 và thành quả 80 năm xây dựng nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa (nay là nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam) luôn là nền tảng, là bệ phóng để dân tộc ta bước tiếp trên con đường bảo vệ vững chắc độc lập dân tộc, xây dựng chủ nghĩa xã hội và tiến vào kỷ nguyên mới của dân tộc - kỷ nguyên phồn vinh, hạnh phúc, sánh vai cùng các cường quốc năm châu. ■

¹ Hồ Chí Minh (2011): *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, t.12, tr.401.

² Phạm Hồng Tung (2013): *Lịch sử cuộc Cách mạng Tháng Tám năm 1945 ở Việt Nam*, Nxb. Đại học quốc gia Hà Nội, Hà Nội, tr.223.

^{3,4} Hồ Chí Minh (2011): *Toàn tập*, Sđd, t.4, tr.3, tr.47 - 48.

^{5,9} Đảng Cộng sản Việt Nam (2001): *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IX*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, tr.62 - 63, tr.62.

⁶ Trịnh Nhu, Trần Trọng Thơ (2011): *Cách mạng Tháng Tám 1945 thắng lợi vĩ đại đầu tiên của cách mạng Việt Nam*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, tr.348.

⁷ Đảng Cộng sản Việt Nam (2001): *Văn kiện Đảng toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, t.12, tr.20 - 21.

^{8,11,12} Bùi Đình Thanh (2016): “Cách mạng Tháng Tám 1945 qua đánh giá của một số nhà nghiên cứu nước ngoài”, *Tạp chí Nghiên cứu lịch sử*, số 8 (484), Hà Nội, tr.60, 67, 66.

¹⁰ Hồ Chí Minh (2011): *Toàn tập*, Sđd, t.7, tr.25.

¹³ Hồ Chí Minh (2011): *Toàn tập*, Sđd, t.1, tr.28.

¹⁴ Thomas Hodgkis (1975): *Thế giới bàn về Việt Nam*, Viện thông tin khoa học xã hội, Hà Nội, t.2, tr.224.

¹⁵ Nguyễn Đức Thắng (2015): “Tâm vóc và ý nghĩa thời đại của Cách mạng Tháng Tám năm 1945”, *Báo Biên phòng*, ngày 10/8/2015, tr.2.